

1	Objawy	2
1.	Ataksja (niezborność) <i>Marek Bodzioch</i>	27
2.	Biegunka <i>Jacek Mrukowicz, Piotr Daniel</i>	28
3.	Ból brzucha <i>Justyna Kotymia, Ewa Malecka-Panas</i>	32
4.	Ból głowy <i>Marek Bodzioch, Jacek Rożniecki</i>	35
5.	Ból w klatce piersiowej <i>Wojciech Szczeklik, Miłosz Jankowski</i>	37
6.	Ból u chorego na nowotwór <i>Małgorzata Krajnik</i>	40
7.	Chrypka <i>Wojciech Szczeklik, Filip Mejza</i>	48
8.	Czkawka <i>Jacek Łuczak, Wojciech Leppert</i>	49
9.	Czucie, zaburzenia <i>Marek Bodzioch</i>	49
10.	Drgawki <i>Marek Bodzioch</i>	52
11.	Duszność <i>Wojciech Szczeklik, Małgorzata Krajnik, Miłosz Jankowski</i>	53
12.	Dysfagia <i>Justyna Kotymia, Ewa Malecka-Panas</i>	58
13.	Dyspepsja <i>Krzysztof Marlicz, Jacek Mrukowicz</i>	59
14.	Ginekomastia <i>Krzysztof Kula, Jolanta Słowikowska-Hilcher</i>	60
15.	Gorączka o nieznannej przyczynie (FUO) <i>Piotr Zaborowski, Jacek Mrukowicz</i>	61
16.	Kaszel <i>Wojciech Szczeklik, Miłosz Jankowski</i>	65
17.	Kołatanie serca <i>Wojciech Szczeklik, Wiktoria Leśniak</i>	67
18.	Krwimocz <i>Franciszek Kokot, Robert Drabczyk</i>	68
19.	Krwioplucie <i>Wojciech Szczeklik, Filip Mejza</i>	69
20.	Mocz, zaburzenia oddawania <i>Franciszek Kokot, Robert Drabczyk</i>	70
21.	Niedowład i porażenie <i>Marek Bodzioch</i>	70
22.	Nudności i wymioty <i>Anna Makrowiecka, Ewa Malecka-Panas, Maciej Krzakowski</i>	72
23.	Obrzęki <i>Wojciech Szczeklik, Franciszek Kokot, Łukasz Strasznyński</i>	75
24.	Oddychanie, zaburzenia <i>Wojciech Szczeklik, Miłosz Jankowski</i>	77
25.	Oponowe objawy <i>Marek Bodzioch</i>	78
26.	Owłosienie, nadmierne patologiczne <i>Jadwiga Słowińska-Srednicka</i>	79
27.	Palce rąk, zniekształcone	80
28.	Pragnienie, zwiększone <i>Franciszek Kokot, Robert Drabczyk</i>	82
29.	Serce, osłuchiwanie <i>Wojciech Szczeklik, Wiktoria Leśniak</i>	83
30.	Sinica <i>Wojciech Szczeklik, Miłosz Jankowski</i>	89
31.	Szmerły oddechowe, nieprawidłowe <i>Wojciech Szczeklik, Miłosz Jankowski</i>	90
32.	Śledziona, powiększenie <i>Andrzej Hellmann</i>	92
33.	Świadomość, zaburzona <i>Gratyna Zwolińska, Konstanty Szuldrzyński</i>	92
34.	Świąd <i>Małgorzata Krajnik, Robert Drabczyk</i>	94
35.	Tętno tętnicze, nieprawidłowe <i>Wojciech Szczeklik, Wiktoria Leśniak</i>	95
36.	Wątroba, powiększenie <i>Łukasz Strasznyński</i>	96
37.	Węzły chłonne, powiększenie <i>Andrzej Hellmann</i>	96
38.	Wodobrzusze <i>Jacek Juszczyk</i>	97
39.	Zaparcie <i>Renata Talar-Wojnarowska, Ewa Malecka-Panas, Witold Bartnik</i>	98
40.	Zawroty głowy <i>Marek Bodzioch</i>	101
41.	Żółtaczka <i>Jacek Juszczyk</i>	103
42.	Żyły szyjne, poszerzenie <i>Wojciech Szczeklik, Miłosz Jankowski</i>	105

2 Choroby układu krążenia *red. Andrzej Budaj*

1. Nagłe zatrzymanie krążenia <i>Milosz Jankowski</i>	106
2. Wstrząs <i>Milosz Jankowski</i>	114
2.1. Wstrząs hipowolemiczny	118
2.1.1. Wstrząs krwotoczny	119
2.2. Wstrząs kardiogeny	121
3. Profilaktyka chorób sercowo-naczyniowych <i>Barbara Cybulska, Longina Kłosiewicz-Latoszek, Wiktor Szostak</i>	121
4. Dyslipidemie <i>Barbara Cybulska, Longina Kłosiewicz-Latoszek, Wiktor Szostak</i>	124
4.1. Hipercholesterolemia	124
4.2. Dyslipidemia aterogenna	127
4.3. Zespół chylomikronemii	128
5. Choroba niedokrwienna serca <i>Andrzej Budaj, Tomasz Pasiński,</i> <i>Bronisław Bednarz, Wiktoria Leśniak</i>	129
5.1. Stabilne zespoły wieńcowe	130
5.1.1. Dławica piersiowa stabilna	130
5.1.2. Dławica odmienna (naczynioskurczowa, Prinzmetal)	136
5.1.3. Sercowy zespół X	136
5.1.4. Dławica związana z mostkami mięśniowymi nad tętnicami wieńcowymi	137
5.2. Ostre zespoły wieńcowe (OZW)	137
6. Zaburzenia rytmu serca <i>Maria Trusz-Głuz, Wiktoria Leśniak</i>	154
6.1. Dodatkowe pobudzenia nadkomorowe	163
6.2. Częstoskurcz nawrotny w węźle przedsionkowo-komorowym (częstoskurcz węzłowy nawrotny, AVNRT)	163
6.3. Zespoły preekscytacji	164
6.4. Częstoskurcz przedsionkowy (AT)	166
6.5. Tachyarytmie zatokowe	168
6.6. Migotanie przedsionków (AF)	168
6.7. Trzepotanie przedsionków (AFI)	173
6.8. Łagodne częstoskurcze komorowe	175
6.9. Częstoskurcz komorowy po zawale serca	176
6.10. Częstoskurcz komorowy w kardiomiopatii	177
6.11. Wrodzony zespół długiego QT (LQTS)	178
6.12. Zespół Brugadów	179
6.13. Wielokształtny częstoskurcz komorowy zależny od katecholamin (CPVT)	180
6.14. Nagła śmierć sercowa	180
7. Zaburzenia automatyzmu i przewodzenia <i>Maria Trusz-Głuz, Wiktoria Leśniak</i>	181
7.1. Dysfunkcja węzła zatokowego	182
7.2. Bloki przedsionkowo-komorowe	183
7.3. Bloki śródkomorowe	185
8. Wady zastawki aortalnej	186
8.1. Zwężenie zastawki aortalnej (lewego ujścia tętniczego) <i>Marek Konka, Piotr Hoffman</i>	186
8.2. Niedomykalność zastawki aortalnej <i>Piotr Szymański, Piotr Hoffman</i>	189
8.3. Wada złożona zastawki aortalnej <i>Marek Konka, Piotr Szymański</i>	191
9. Wady zastawki mitralnej	192

9.1. Zwężenie zastawki mitralnej (lewego ujścia żylnego)	192
Marek Konka, Piotr Hoffman	
9.2. Niedomykalność zastawki mitralnej	195
Piotr Szymański, Piotr Hoffman	
9.3. Wada złożona zastawki mitralnej	199
Piotr Szymański, Piotr Hoffman	
10. Wady zastawki trójdzielnej	199
Marek Konka, Piotr Hoffman	
10.1. Zwężenie zastawki trójdzielnej	199
10.2. Niedomykalność zastawki trójdzielnej	200
11. Wady wielozastawkowe	201
Marek Konka, Piotr Szymański	
12. Wrodzone wady serca u dorosłych	203
Piotr Hoffman	
12.1. Ubytek przegrody międzyprzedsionkowej (ASD)	203
12.2. Drożny otwór owalny (PFO)	204
12.3. Ubytek przegrody międzykomorowej (VSD)	204
12.4. Przetrwwały przewód tętniczy (PDA)	205
12.5. Zespół Eisenmengera (PVD)	206
12.6. Zwężenie drogi odpływu prawej komory	207
12.7. Zwężenie drogi odpływu lewej komory	208
12.8. Koarktacja aorty	208
12.9. Anomalia Ebsteina	209
13. Infekcyjne zapalenie wsierdzia	210
Janina Stepińska	
14. Gorączka reumatyczna	217
Anetta Undas	
15. Zapalenie mięśnia sercowego (ZMS)	218
Zofia T. Biłńska, Wiktorja Leśniak	
16. Kardiomiopatie	220
Jan Wodniecki, Wiktorja Leśniak	
16.1. Kardiomiopatia rozstrzeniowa (DCM)	220
16.2. Kardiomiopatia przerostowa (HCM)	221
16.3. Kardiomiopatia restrykcyjna (RCM)	223
16.4. Arytmogenna kardiomiopatia prawokomorowa (ARVC)	224
16.5. Kardiomiopatie o znanej przyczynie	225
17. Zapalenie osierdzia	226
Witold Tomkowski, Paweł Kucza	
18. Tamponada serca	230
Witold Tomkowski, Paweł Kucza	
19. Niewydolność serca	231
19.1. Przewlekła niewydolność serca (PNS)	232
Janek Dubiel	
Andrzej Surdacki, Grzegorz Gancarz	
19.2. Ostra niewydolność serca (ONS)	242
Bronisław Bednarz	
Andrzej Budaj, Grzegorz Gancarz	
20. Nadciśnienie tętnicze	248
20.1. Nadciśnienie tętnicze pierwotne	249
Andrzej Januszewicz	
Aleksander Frejbisz, Grzegorz Gancarz	
20.2. Nadciśnienie naczyniowoneurkowe	263
Andrzej Więcek, Jerzy Chudek	
20.3. Nadciśnienie tętnicze mięszszowoneurkowe	266
Andrzej Więcek, Jerzy Chudek	
20.4. Nadciśnienie tętnicze u kobiety w ciąży	268
Władysław Sułowicz, Tomasz Stompór	
20.4.1. Stan przedrzucawkowy	270
20.4.2. Rzucawka	271
21. Nadciśnienie płucne	271
na podst. rozdz. Adama Torwickiego i Marcina Kurzymy	
22. Tętniak aorty	275
Marzena Frolow, Ewa Tuleja	
23. Rozwarstwienie aorty	277
Marzena Frolow, Ewa Tuleja	
24. Choroba Takayasu	278
Marzena Frolow, Leszek Masłowski	
25. Ołbrzymiokomórkowe zapalenie tętnic	279
Marzena Frolow, Leszek Masłowski	
26. Zakrzepowo-zarostowe zapalenie naczyń (choroba Buergera)	280
Marzena Frolow, Leszek Masłowski	

27. Niedokrwienie kończyn dolnych	Marzena Frołow, Wojciech Bodzior	282
27.1. Przewlekłe niedokrwienie kończyn dolnych		282
27.2. Ostre niedokrwienie kończyn dolnych		284
28. Zwężenie tętnic szyjnych	Wojciech Bodzior, Marzena Frołow	286
29. Udar mózgu	Anna Czołkowska, Maciej Niewada	287
30. Zakrzepowe zapalenie żył powierzchownych	Marzena Frołow, Jan Smajd	292
31. Przewlekła niewydolność żylna	Marzena Frołow, Leszek Masłowski	293
32. Zespół żyły głównej górnej	Aleksandra Kotlińska-Lemieszek, Wojciech Wysocki	295
33. Żyłna choroba zakrzepowo-zatorowa (ŻChZZ)		296
33.1. Zakrzepica żył głębokich (ZZG)	Rafał Niżankowski, Jan Smajd	296
33.2. Zatorowość płucna (ZP)	Piotr Pruszczyk, Adam Torbiel	306
33.3. Profilaktyka pierwotna ŻChZZ	Krzyszyna Zawilska, Rafał Niżankowski, Małgorzata Bała	313
34. Ogólne zasady leczenia przeciwkrzepliwego	Anetta Undas, Krzyszyna Zawilska	316
34.1. Heparyny		316
34.2. Inhibitory czynnika Xa (fondaparynuks, rywaroksaban)		318
34.3. Bezpośrednie inhibitory trombiny		319
34.4. Antagoniści witaminy K (VKA)		319
34.4.1. Postępowanie w przypadku zabiegów inwazyjnych		323
34.5. Leczenie przeciwzakrzepowe a anestezja regionalna		324
34.6. Zajście w ciążę u kobiety przyjmującej przewlekłe lek przeciwkrzepliwym		326
35. Zaburzenia mikrokrążenia	Marzena Frołow, Leszek Masłowski	326
35.1. Objaw Raynauda		326
35.2. Bolesny rumień kończyn (erytromelalgia)		327
35.3. Siność siatkowata		327
36. Zapalenie naczyń chłonnych	Andrzej Szuba, Ewa Tuleja	328
37. Obrzęk limfatyczny	Andrzej Szuba, Ewa Tuleja	328

3 Choroby układu oddechowego *red. Ewa Niżankowska-Mogilnicka*

1. Niewydolność oddechowa	Miłosz Jankowski, Wiesław Królikowski	330
1.1. Ostra niewydolność oddechowa		332
1.2. Przewlekła niewydolność oddechowa		334
2. Zapalenie nosa i zatok przynosowych	Monika Świerczyńska, Zbigniew Świerczyński	335
3. Ostre zapalenie gardła i migdałków (angina)	Piotr Sawiec, Jakub Mrukowicz, Leszek Srenbom	337
4. Choroby krtani	Monika Świerczyńska, Zbigniew Świerczyński	338
4.1. Zapalenie krtani		341
4.2. Zaburzenia fonacji		341
4.3. Porażenie fałdów głosowych		341
4.4. Rak krtani		342
5. Ostre zapalenie oskrzeli	Jan Kuś	342
6. Przewlekła obturacyjna choroba płuc (POChP)	Władysław Pierchala, Piotr Gajewski	343
7. Astma	Ewa Niżankowska-Mogilnicka, Grażyna Bochenek, Piotr Gajewski	350
8. Rozstrzenie oskrzeli	Renata Jankowska, Filip Mejza	361
9. Mukowiscydoza	Henryk Mazurek, Filip Mejza	362
10. Zarostowe zapalenie oskrzelików	Ewa Rowitka-Zakrzewska, Iwona Bestry	365
11. Zapalenia płuc wywołane przez drobnoustroje	Jan Kuś, Miłosz Jankowski	365

11.1. Pozaszpitalne zapalenie płuc (PZP).....	365
11.2. Szpitalne zapalenie płuc (SZP)	371
11.3. Zapalenia płuc wywołane przez określony czynnik etiologiczny	373
11.3.1. Ciężki ostry zespół oddechowy (SARS).....	373
11.3.2. Grypowe zapalenie płuc.....	373
11.3.3. Zapalenie płuc wywołane przez <i>Pneumocystis jirovecii</i> (dawniej <i>P. carinii</i>) (pneumocystoza).....	373
11.3.4. Zapalenie płuc wywołane przez <i>Aspergillus</i> (aspergiloza inwazyjna)....	374
11.3.5. Zapalenie płuc wywołane przez <i>Candida</i>	374
11.3.6. Zapalenia płuc wywołane innymi drobnoustrojami.....	374
12. Choroby śródmiąższowe płuc <i>Ewa Rowińska-Zabrzewska, Iwona Bestry, Kazimierz Marek</i>	375
12.1. Idiopatyczne śródmiąższowe zapalenia płuc.....	375
12.1.1. Idiopatyczne włóknienie płuc (IPF).....	375
12.1.2. Inne postaci idiopatycznego śródmiąższowego zapalenia płuc.....	376
12.2. Sarkoidoza.....	376
12.3. Alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych (AZPP).....	378
12.4. Rozlane krwawienie pęcherzykowe (DAH)	380
12.5. Eozynofilie płucne	380
12.6. Pylice płuc	381
12.7. Inne rzadkie śródmiąższowe choroby płuc.....	383
13. Gruźlica i inne mykobakteriozy <i>Iwona Grzelewska-Rzymowska, Filip Mejza</i>	384
13.1. Gruźlica.....	384
13.2. Mykobakteriozy	388
14. Nowotwory płuc <i>Jacek Jassem, Filip Mejza</i>	388
14.1. Pierwotne nowotwory płuc.....	388
14.2. Przerzuty nowotworowe w płucach.....	393
15. Międzybłoniak opłucnej <i>Jacek Jassem, Filip Mejza</i>	394
16. Obturacyjny bezdech senny (OBS) <i>Robert Pływaczewski, Agata Niżankowska</i>	395
17. Płyn w jamie opłucnej <i>Krzysztof Śladek, Konstanty Szuldrzyński, Miłosz Jankowski</i>	396
17.1. Przesiek w jamie opłucnej.....	396
17.2. Wysiek w jamie opłucnej.....	396
17.2.1. Wysiek nowotworowy w jamie opłucnej.....	397
17.2.2. Wysiek towarzyszący bakteryjnym zapaleniom płuc.....	397
17.3. Krwiak opłucnej.....	398
17.4. Wysiek chłonny (chłonkotok)	398
18. Odma opłucnowa <i>Krzysztof Śladek, Konstanty Szuldrzyński, Miłosz Jankowski</i>	399
19. Odma śródpiersiowa <i>Krzysztof Śladek, Konstanty Szuldrzyński, Miłosz Jankowski</i>	402
20. Odma podskórna <i>Krzysztof Śladek, Konstanty Szuldrzyński, Miłosz Jankowski</i>	403
21. Guzy i torbiele śródpiersia <i>Krzysztof Śladek, Miłosz Jankowski</i>	403
22. Ostre zapalenie śródpiersia <i>Krzysztof Śladek, Miłosz Jankowski</i>	404

4 Choroby przewodu pokarmowego *red. Witold Bartnik*

1. Zaburzenia motoryki przełyku <i>Renata Talar-Wojnarowska, Ewa Malecka-Panas, Agnieszka Rogowska</i>	405
1.1. Achalazja.....	405
1.2. Rozlany skurcz przełyku.....	406
1.3. Bolesne skurcze przełyku.....	407

2. Choroba refluksowa przełyku	Renata Talar-Wojnarowska, Ewa Maleska-Panas, Agnieszka Rogowska	407
3. Rak przełyku	Anna Mojkowiecka, Ewa Maleska-Panas, Wojciech Wysocki	410
4. Uchyłki przełyku	Ewa Maleska-Panas, Agnieszka Rogowska	412
5. Zapalenia żołądka	Krzysztof Marlicz, Agnieszka Rogowska	412
5.1. Ostra gastropatia krwotoczna (nadżerkowa)		412
5.2. Zapalenie żołądka wywołane przez <i>H. pylori</i>		413
5.3. Autoimmunologiczne zapalenie żołądka		413
5.4. Gastropatia żółciowa		414
6. Choroba wrzodowa żołądka i dwunastnicy	Witold Bartnik, Agnieszka Rogowska	414
7. Zespół Zollingera i Ellisona	Witold Bartnik, Agnieszka Rogowska	418
8. Rak żołądka	Krzysztof Marlicz, Wojciech Wysocki	419
9. Chłoniaki żołądka	Krzysztof Marlicz, Wojciech Wysocki	421
10. Celiakia	Hanna Szajewska, Agnieszka Rogowska	422
11. Zespół krótkiego jelita	Marek Fertkiewicz	424
12. Zespół rozrostu bakteryjnego	Hanna Szajewska, Agnieszka Rogowska	425
13. Enteropatia z utratą białka	Jerzy Socha, Agnieszka Rogowska	427
14. Zespół jelita drażliwego	Witold Bartnik, Agnieszka Rogowska	428
15. Choroba Hirschsprunga	Witold Bartnik, Agnieszka Rogowska	430
16. Uchyłki jelita grubego	Witold Bartnik, Agnieszka Rogowska	431
17. Wrzodzące zapalenie jelita grubego	Witold Bartnik, Agnieszka Rogowska	432
18. Choroba Leśniowskiego i Crohna	Witold Bartnik, Agnieszka Rogowska	437
19. Niedokrwienie jelit		442
19.1. Ostre niedokrwienie jelit	Marzena Frolow, Jan Cieckiewicz	442
19.2. Przewlekłe niedokrwienie jelit	Marzena Frolow, Jan Cieckiewicz	442
19.3. Niedokrwienne zapalenie jelita grubego	Witold Bartnik, Agnieszka Rogowska	443
20. Mikroskopowe zapalenia jelita grubego	Witold Bartnik, Agnieszka Rogowska	444
21. Polipy jelita grubego	Witold Bartnik, Wojciech Wysocki	445
21.1. Polipy gruczolakowe		445
21.2. Zespoły polipowatości rodzinnej		446
21.3. Polipy nienowotworowe		446
22. Rak jelita grubego	Witold Bartnik, Wojciech Wysocki	446
23. Choroby odbytu	Witold Bartnik, Agnieszka Rogowska	449
23.1. Ropnie okołoodbytowe		449
23.2. Przetoki odbytu		450
23.3. Guzki krwawnicze (żylaki odbytu)		450
23.4. Szczelina odbytu		451
24. Choroby infekcyjne i pasożytnicze przewodu pokarmowego		451
24.1. Ostra biegunka infekcyjna	Tomasz Mach, Jacek Mrukowicz	451
24.1.1. Biegunka podróżnych		456
24.1.2. Biegunka szpitalna		457
24.1.3. Biegunka związana z antybiotykoterapią		457
24.1.4. Zatrucie pokarmowe		458
24.2. Rzekomobłoniaste zapalenie jelit	Witold Bartnik, Jacek Mrukowicz	459
24.3. Zakażenia przewodu pokarmowego u osób z niedoborem odporności	Tomasz Mach, Jacek Mrukowicz	461
24.4. Choroby pasożytnicze przewodu pokarmowego		462
24.4.1. Giardioza		462

24.4.2. Pelzakowica	464
24.4.3. Glistnica	467
24.4.4. Owsica	468
24.4.5. Tasiemczyca	469
25. Ostry brzuch	470
25.1. Niedrożność porażenna jelit Jan Cieckiewicz	471
25.2. Niedrożność mechaniczna jelit Jan Cieckiewicz	472
25.3. Ostre zapalenie wyrostka robaczkowego Jan Cieckiewicz	473
25.4. Krwawienie do światła przewodu pokarmowego Witold Bartnik, Marek Krawczyk, Jan Cieckiewicz	474
26. Nadwrażliwość pokarmowa Zbigniew Bartuzi, Andrea Horvath	479

5 Choroby trzustki *red. Witold Bartnik*

1. Ostre zapalenie trzustki Andrzej Dąbrowski, Grażyna Jurkowska, Urszula Wereszczyńska-Sięmiątkowska, Agnieszka Rogowska	482
2. Przewlekłe zapalenie trzustki Andrzej Dąbrowski, Grażyna Jurkowska, Urszula Wereszczyńska-Sięmiątkowska, Agnieszka Rogowska	488
3. Torbiele trzustki Andrzej Dąbrowski, Grażyna Jurkowska, Urszula Wereszczyńska-Sięmiątkowska, Agnieszka Rogowska	491
4. Rak trzustki Andrzej Dąbrowski, Grażyna Jurkowska, Urszula Wereszczyńska-Sięmiątkowska, Wojciech Wysocki	494

6 Choroby pęcherzyka żółciowego i dróg żółciowych *red. Witold Bartnik*

1. Dysfunkcja zwieracza Oddiego Ewa Małecka-Panas, Agnieszka Rogowska	497
2. Kamica żółciowa Anita Gąsiorowska, Ewa Małecka-Panas, Agnieszka Rogowska	499
2.1. Kamica pęcherzyka żółciowego	499
2.2. Kamica przewodowa	501
3. Ostre zapalenie pęcherzyka żółciowego Anita Gąsiorowska, Ewa Małecka-Panas, Agnieszka Rogowska	502
4. Ostre zapalenie dróg żółciowych Anita Gąsiorowska, Ewa Małecka-Panas, Agnieszka Rogowska	503
5. Pierwotne stwardniające zapalenie dróg żółciowych (PSC) Piotr Milkiewicz, Agnieszka Rogowska	504
6. Rak pęcherzyka żółciowego Piotr Daniel, Ewa Małecka-Panas, Wojciech Wysocki	506
7. Rak dróg żółciowych Piotr Daniel, Ewa Małecka-Panas, Wojciech Wysocki	507
8. Rak brodawki Vater'a Piotr Daniel, Ewa Małecka-Panas, Wojciech Wysocki	508

7 Choroby wątroby *red. Witold Bartnik*

1. Ostre wirusowe zapalenie wątroby (WZW) Jacek Juszczyk, Jacek Mrukowicz	509
1.1. Ostre WZW typu A	509
1.2. Ostre WZW typu B i D	511
1.3. Ostre WZW typu C	514
1.4. Ostre WZW typu E	516
2. Przewlekłe WZW typu B Jacek Juszczyk, Jacek Mrukowicz	517
3. Przewlekłe WZW typu C Jacek Juszczyk, Jacek Mrukowicz	520

4. Polekowe uszkodzenia wątroby	Anna Boroń-Kaczmarek	523
5. Autoimmunologiczne zapalenie wątroby (AZW)	Marta Wawrzynowicz-Szczenińska	525
6. Pierwotna marskość żółciowa wątroby (PBC)	Piotr Miłkiewicz	528
7. Ostra porfiria przerywana	Grażyna Biesiada	529
8. Choroba Wilsona	Tomasz Mach	531
9. Hemochromatoza	Tomasz Mach	532
9.1. Hemochromatoza pierwotna		532
9.2. Syderozy wtórne		534
10. Alkoholowa choroba wątroby	Tomasz Mach	534
11. Niealkoholowe stłuszczeniowe zapalenie wątroby (NASH)	Tomasz Mach	536
12. Marskość wątroby	Marta Wawrzynowicz-Szczenińska	537
13. Ostra niewydolność wątroby	Anna Boroń-Kaczmarek	544
14. Zakrzepica żyły wrotnej	Marek Krawczyk, Waldemar Patkowski	547
15. Zakrzepica żył wątrobowych	Marek Krawczyk, Waldemar Patkowski	548
16. Guzy wątroby	Marek Krawczyk, Waldemar Patkowski	549
16.1. Naczyniak krwionośny wątroby		549
16.2. Ogniskowy rozrost guzkowy (FNH)		549
16.3. Gruczolak wątrobowokomórkowy		551
16.4. Rak wątrobowokomórkowy (HCC)		551
16.5. Nowotwory wtórne (przerzutowe)		552

8 Choroby podwzgórza i przysadki red. Barbara Jarząb

1. Moczówka prosta	Jolanta Kunert-Radek, Ewa Placzkiewicz-Jankowska	554
2. Zespół nieadekwatnego wydzielania wazopresyny (SIADH)	Jolanta Kunert-Radek, Ewa Placzkiewicz-Jankowska	555
3. Niedoczynność przysadki	Wojciech Zgliczyński	557
4. Guzy przysadki	Wojciech Zgliczyński	559
4.1. Guz prolaktynowy		561
4.2. Guz wydzielający hormon wzrostu (akromegalia)		564
4.3. Choroba Cushinga		565

9 Choroby tarczycy red. Barbara Jarząb

1. Nadczynność tarczycy	Barbara Jarząb, Ewa Placzkiewicz-Jankowska	568
1.1. Choroba Gravesa i Basedowa		579
1.2. Wole guzkowe toksyczne		584
1.3. Guzek autonomiczny pojedynczy		585
2. Niedoczynność tarczycy	Andrzej Lewiński, Ewa Placzkiewicz-Jankowska	586
3. Zapalenia tarczycy	Andrzej Lewiński, Ewa Placzkiewicz-Jankowska	591
3.1. Przewlekłe autoimmunologiczne zapalenie tarczycy (choroba Hashimoto)		591
3.2. Inne przewlekłe zapalenia tarczycy		592
3.3. Podostre zapalenie tarczycy (choroba de Quervaina)		593
3.4. Ostre zapalenia tarczycy		595
4. Wole guzkowe nietoksyczne	Barbara Jarząb, Ewa Placzkiewicz-Jankowska	595
5. Rak tarczycy	Barbara Jarząb, Ewa Placzkiewicz-Jankowska	598

10	Choroby przytarczyc	red. Franciszek Kokot	
1.	Nadczynność przytarczyc	Franciszek Kokot, Edward Franek, Robert Drabczyk	602
1.1.	Pierwotna nadczynność przytarczyc		602
1.2.	Wtórna nadczynność przytarczyc		604
1.3.	Trzeciorzędowa nadczynność przytarczyc		605
2.	Niedoczynność przytarczyc	Franciszek Kokot, Edward Franek, Robert Drabczyk	606
1.1.	Wtórna niedoczynność przytarczyc		607
1.2.	Rzekoma niedoczynność przytarczyc		607
11	Choroby nadnerczy	red. Barbara Jarzab	
1.	Niedoczynność kory nadnerczy	Anna A. Kasperlik-Zaluska, Ewa Płaczkiewicz-Jankowska	607
1.1.	Pierwotna niedoczynność kory nadnerczy (choroba Addisona)		607
1.2.	Wtórna niedoczynność kory nadnerczy		611
1.3.	Ostra niewydolność kory nadnerczy (przełom nadnerczowy)		612
2.	Zespół Cushinga	Anna A. Kasperlik-Zaluska, Ewa Płaczkiewicz-Jankowska	614
3.	Hiperaldosteronizm pierwotny (zespół Conna)	Jadwiga Słowitńska-Szednicka	619
4.	Hipoaldosteronizm	Jadwiga Słowitńska-Szednicka	623
5.	Przypadkowo wykryty guz nadnercza (incydentaloma)	Anna A. Kasperlik-Zaluska, Ewa Płaczkiewicz-Jankowska	623
6.	Rak nadnercza	Anna A. Kasperlik-Zaluska, Ewa Płaczkiewicz-Jankowska	626
7.	Guz chromochłonny	Włodzisław Januszewicz, Andrzej Januszewicz	628
12	Guzy neuroendokrynne i zespoły wielogrzuczołowe	red. Barbara Jarzab	
1.	Guzy neuroendokrynne		631
1.1.	Guzy neuroendokrynne trzustki i przewodu pokarmowego		631
1.1.1.	Guz insulinowy (insulinoma)	Barbara Krzyżanowska-Swiniarska, Ewa Płaczkiewicz-Jankowska	631
1.1.2.	Inne guzy		633
1.2.	Rakowiak	Barbara Jarzab, Ewa Płaczkiewicz-Jankowska	634
2.	Zespoły wielogrzuczołowe		636
2.1.	Poliendokrynopatie uwarunkowane autoimmunologicznie	Andrzej Lewiński, Ewa Płaczkiewicz-Jankowska	636
2.1.1.	Autoimmunologiczny zespół niedoczynności wielogrzuczołowej typu 1 (APS-1)		636
2.1.2.	Autoimmunologiczny zespół niedoczynności wielogrzuczołowej typu 2 (APS-2)		636
2.1.3.	Autoimmunologiczny zespół niedoczynności wielogrzuczołowej typu 3 (APS-3)		637
2.2.	Zespoły mnogich nowotworów układu wydzielania wewnętrznego	Barbara Jarzab, Ewa Płaczkiewicz-Jankowska	637
2.2.1.	Zespół gruczolakowatości wewnątrzwydzielniczej typu 1 (MEN1)		637
2.2.2.	Zespół gruczolakowatości wewnątrzwydzielniczej typu 2 (MEN2)		638

13 Zaburzenia gospodarki węglowodanowej *(Jacek Siewadek)*

1. Cukrzyca	640
2. Cukrzyca u kobiet w ciąży	657
3. Ostre powikłania cukrzycy	660
3.1. Kwasica i śpiączka ketonowa	660
3.2. Nieketonowa hiperglikemia hiperosmolalna (NHH)	662
3.3. Kwasica i śpiączka mleczanowa	663
3.4. Hipoglikemia polekowa	664
4. Przewlekłe powikłania cukrzycy	666
4.1. Cukrzycowa choroba nerek (nefropatia cukrzycowa)	666
4.2. Retinopatia cukrzycowa	668
4.3. Neuropatia cukrzycowa	668
4.4. Stopa cukrzycowa	669
5. Zespół metaboliczny	671

14 Choroby nerek i dróg moczowych *red. Franciszek Kokot*

1. Ostra niewydolność nerek <i>Michał Myśliwiec, Robert Drabczyk</i>	672
2. Przewlekła niewydolność nerek <i>Michał Myśliwiec, Robert Drabczyk</i>	678
3. Choroby kłębuszków nerkowych	685
3.1. Kłębuszkowe zapalenie nerek <i>Marian Klinge, Rona Dziemianko, Krzysztof Kazimierzczak, Robert Drabczyk</i>	685
3.1.1. Ostre kłębuszkowe zapalenie nerek (poinfekcyjne, rozplemowe śródwłośniczkowe)	688
3.1.2. Gwałtownie postępujące kłębuszkowe zapalenie nerek (rozplemowe zewnątrzwłośniczkowe kłębuszkowe zapalenie nerek)	689
3.1.3. Mezangialne kłębuszkowe zapalenie nerek	692
3.1.4. Nefropatia IgA	692
3.1.5. Błoniastorozplemowe kłębuszkowe zapalenie nerek (mezangialno-włośniczkowe kłębuszkowe zapalenie nerek)	693
3.1.6. Submikroskopowe kłębuszkowe zapalenie nerek	693
3.1.7. Ogniskowe segmentowe stwardnienie kłębuszków nerkowych	694
3.1.8. Błoniaste kłębuszkowe zapalenie nerek	695
3.2. Glomerulopatie nabyte niezapalne <i>Zbigniew Hruby, Robert Drabczyk</i>	696
3.2.1. Skrobiawica nerek	696
3.2.2. Choroba złogów immunoglobulin monoklonalnych	697
3.3. Glomerulopatie wrodzone <i>Marian Klinge, Robert Drabczyk</i>	697
3.3.1. Zespół Alporta	697
3.3.2. Nefropatia cienkich błon podstawnych	697
3.3.3. Choroba Fabry'ego	697
3.4. Zespół nercycowy <i>Marian Klinge, Sławomir C. Zmionarski, Robert Drabczyk</i>	698
4. Śródmiąższowe zapalenie nerek <i>Stanisław Czekański, Robert Drabczyk</i>	700
4.1. Ostre śródmiąższowe (cewkowo-śródmiąższowe) zapalenie nerek	700
4.2. Przewlekłe śródmiąższowe (cewkowo-śródmiąższowe) zapalenie nerek	702
5. Tubulopatie <i>Jan Zawadzki, Robert Drabczyk</i>	704
5.1. Kwasica cewkowa bliższa	704
5.2. Kwasice cewkowe dalsze	705
5.3. Nerkowa kwasica cewkowa typu 4	705

5.4. Moczówka prosta nerkowa	706
5.5. Cystynuria	706
5.6. Tubulopatie przebiegające z hipokaliemią	707
5.7. Zespół Fanconiego	707
6. Kamica nerkowa	708
7. Nefropatia zaporowa	713
8. Zakażenia układu moczowego	714
8.1. Niepowikłane zapalenie pęcherza moczowego	718
8.2. Nawracające zapalenie pęcherza moczowego u kobiety	718
8.3. Niepowikłane ostre odmiedniczkowe zapalenie nerek	719
8.4. Powikłane zakażenie układu moczowego	720
8.5. Bakteriomocz bezobjawowy	720
8.6. Cewnik w pęcherzu moczowym	721
8.7. Zakażenie układu moczowego u kobiety w ciąży	721
8.8. Zakażenie układu moczowego u chorego z uszkodzeniem rdzenia kręgowego	722
8.9. Kandyduria	722
8.10. Niebakteryjne zapalenie pęcherza moczowego	722
8.11. Zapalenie cewki moczowej	723
8.12. Gruźlica układu moczowego	723
8.13. Powikłania zakażenia układu moczowego	723
9. Torbiele nerek	725
9.1. Torbiele proste nerek	725
9.2. Zwrodnienie wielotorbielowate nerek (PKD)	726
9.3. Nabyta torbielowatość nerek	726
9.4. Torbielowatość rdzenia nerek	727
9.5. Gąbczastość rdzenia nerek (nerka gąbczasta, MSK)	727
10. Rak nerkowokomórkowy	727
11. Rak miedniczki nerkowej i moczowodu	728
12. Naczyniakomięśniakotłuszczak nerki	729
13. Rak pęcherza moczowego	730
15 Choroby układu krwiotwórczego	<i>red. Andrzej Hellmann</i>
1. Niedokrwistości	731
1.1. Niedokrwistość pokrwotoczna	731
1.2. Niedokrwistość z niedoboru żelaza	732
1.3. Niedokrwistość chorób przewlekłych	735
1.4. Niedokrwistość z niedoboru witaminy B ₁₂	736
1.5. Niedokrwistość z niedoboru kwasu foliowego	738
1.6. Niedokrwistości hemolityczne	739
1.7. Niedokrwistość aplastyczna (AA)	742
1.8. Niedokrwistość aplastyczna czysto erytrocytowa (PRCA)	743
1.9. Niedokrwistość syderoblastyczna	743
2. Ostre białaczki szpikowe (AML)	744
3. Ostre białaczki limfoblastyczne (ALL)	746
4. Zespoły mielodysplastyczne (MDS)	748

5. Przewlekła białaczka szpikowa (CML)	750
Andrzej Hellmann, Witold Prejzner, Tomasz Sacha	
6. Czerwieńca prawdziwa	751
Irena Frydecka, Tomasz Sacha	
7. Nadpłytkowość samoistna	754
Irena Frydecka, Tomasz Sacha	
8. Samoistne włóknienie szpiku	756
Irena Frydecka, Tomasz Sacha	
9. Eozynofilia idiopatyczna (HES) i przewlekła białaczka eozynofilowa (CEL)	757
Andrzej Hellmann, Witold Prejzner, Tomasz Sacha	
10. Mastocytoza	759
Andrzej Hellmann, Andrzej Mital, Tomasz Sacha	
11. Przewlekła białaczka mielomonocytowa (CMML)	761
Andrzej Hellmann, Andrzej Mital, Tomasz Sacha	
12. Przewlekła białaczka limfocytową B-komórkową (B-CLL)	762
Tadeusz Robak, Joanna Zdziarska	
13. Chłoniaki nieziarnicze (NHL)	765
Krzysztof Warchoła, Joanna Zdziarska	
14. Chłoniak Hodgkina (HL, ziarnica złośliwa)	769
Janusz Meder	
15. Szpiczak plazmocytowy (MM, szpiczak mnogi)	771
Anna Dmoszyńska	
16. Niedobory odporności	774
Jacek Roliski, Tomasz Sacha	
17. Skazy krwotoczne naczyńne	778
Krzyszyna Zawilska	
18. Skazy krwotoczne płytkowe	779
Krzyszyna Zawilska	
18.1. Małopłytkowości centralne	780
18.2. Małopłytkowości obwodowe	781
18.2.1. Immunologiczna plamica małopłytkowa (choroba Werlhofa)	781
18.2.2. Zakrzepowa plamica małopłytkowa (zespół Moschcowitza)	782
18.2.3. Zespół hemolityczno-mocznicy	784
19. Skazy krwotoczne osoczowe wrodzone	785
Jerzy Windyga	
19.1. Choroba von Willebranda	785
19.2. Hemofilia A i hemofilia B (choroba Christmаса)	786
20. Rozsiane krzepnięcie wewnątrznaczyńne (DIC)	789
Jerzy Windyga	
21. Stany nadkrzepliwości (trombofilie)	791
Anetta Undas	
22. Zespół rozpadu guza	793
Tomasz Sacha	

16 Choroby reumatyczne *red. Irena Zimmermann-Górska*

1. Reumatoidalne zapalenie stawów (RZS)	794
Anna Filipowicz-Sosnowska	
2. Choroba Still'a u dorosłych	802
Irena Zimmermann-Górska, Aleksandra Tuchocka-Kaczmarek	
3. Toczeń rumieniowaty układowy (SLE)	804
Jacek Musiał, Jan Sznajd	
4. Zespół antyfosfolipidowy (APS)	811
Irena Zimmermann-Górska, Jacek Musiał, Jana Skrzypczak, Aleksandra Tuchocka-Kaczmarek	
5. Twardzina układowa (SSc)	813
Stanisław Sierakowski, Matylda Sierakowska	
6. Rozlane zapalenie powięzi z eozynofilią (choroba Shulmana)	818
Stanisław Sierakowski, Matylda Sierakowska	
7. Zapalenie wielomięśniowe (PM) i skórno-mięśniowe (DM)	820
Hanna Chwalińska-Sadowska, Paweł Mielnik	
8. Mieszana choroba tkanki łącznej (MCTD) i zespoły nakładania	823
Hanna Chwalińska-Sadowska, Marzena Oleśńska	
9. Układowe zapalenia naczyń	824
Andrzej Szczekliki, Jacek Musiał, Jan Sznajd	
9.1. Ziarniniakowatość Wegenera	825
9.2. Zespół Churga i Strauss	827
9.3. Mikroskopowe zapalenie naczyń	828
9.4. Choroba Goodpasture'a	829

9.5. Zapalenie małych naczyń skóry	829
9.6. Plamica Henocha i Schönleina	830
9.7. Zapalenie naczyń związane z samoistną krioglobulinemią mieszaną	830
9.8. Guzkowe zapalenie tętnic	831
9.9. Choroba Behçeta	831
10. Polimialgia reumatyczna Irena Zimmermann-Górska, Aleksandra Tuchocka-Kaczmarek	832
11. Zespół Sjögrena Irena Zimmermann-Górska, Aleksandra Tuchocka-Kaczmarek	833
12. Spondyloartropatie	835
12.1. Zesztywniające zapalenie stawów kręgosłupa (ZZSK) Irena Zimmermann-Górska, Aleksandra Tuchocka-Kaczmarek	835
12.2. Łuszczycowe zapalenie stawów (ŁZS) Jacek Szechiński	838
12.3. Reaktywne zapalenie stawów Brygida Kwiatkowska, Aleksandra Tuchocka-Kaczmarek	839
12.4. Zapalenia stawów w przebiegu nieswoistych zapaleń jelit Jacek Szechiński	843
13. Choroba zwyrodnieniowa stawów Leszek Szczepański	844
14. Infekcyjne (septyczne) zapalenie stawów Mariusz Korkosz	849
15. Dna moczanowa Irena Zimmermann-Górska, Aleksandra Tuchocka-Kaczmarek	852
16. Chondrokalcynoza (dna rzekoma) Irena Zimmermann-Górska, Aleksandra Tuchocka-Kaczmarek	854
17. Osteoporoza Witold Tuchochowicz	856
18. Osteomalacja Witold Tuchochowicz	859
19. Choroba Pageta Mariusz Korkosz	860
20. Martwica jałowa kości Mariusz Korkosz	862
21. Fibromialgia Włodzimierz Samborski	863
22. Algodystrofia (choroba Sudecka, odruchowa dystrofia współczulna) Eugeniusz Józef Kucharc, Aleksandra Tuchocka-Kaczmarek	864
23. Skrobiawica (amyloidoza) Anna Filipowicz-Sosnowska	866
24. Rumień guzowaty Irena Zimmermann-Górska, Aleksandra Tuchocka-Kaczmarek	868
25. Zapalenie tkanki tłuszczowej (panniculitis) Irena Zimmermann-Górska, Aleksandra Tuchocka-Kaczmarek	869
17 Choroby alergiczne red. Marek Kowalski	870
1. Anafilaksja i wstrząs anafilaktyczny Jerzy Kruszewski, Miłosz Janikowski	870
2. Choroba posurowicza Barbara Rogala, Agnieszka Padjas	874
3. Alergiczny nieżyt nosa Barbara Rogala, Jan Brożek, Agnieszka Padjas	876
4. Pokrzywka Wiesław Gilski, Agnieszka Padjas	880
5. Obrzęk naczynioruchowy Roman Nowicki, Jan Brożek	883
18 Choroby zakaźne red. Piotr Zaborowski	886
1. Choroby wirusowe	886
1.1. Grypa Piotr Sawiec, Andrzej Gładysz	886
1.2. Choroba przeziębieniowa (przeziębienie) Piotr Sawiec, Andrzej Gładysz	888
1.3. Odra Piotr Sawiec, Leszek Szemborn	889
1.4. Świnka (nagminne zapalenie przyusznic) Bożena Dubiel, Leszek Szemborn	892
1.5. Różyczka Bożena Dubiel, Leszek Szemborn	894
1.6. Ospa wietrzna Bożena Dubiel, Leszek Szemborn	896

1.7. Półpasiec	Bożena Dubiel, Piotr Zaborowski	899
1.8. Zakażenie wirusem opryszczki zwykłej	Piotr Sawiec, Piotr Zaborowski	903
1.9. Mononukleozą zakaźną	Piotr Sawiec, Magdalena Marczyńska	906
1.10. Choroby wywołane przez parwowirusa B19	Piotr Sawiec, Magdalena Marczyńska	909
1.11. Mięczak zakaźny	Piotr Sawiec, Andrzej Gładysz	912
2. Wybrane choroby bakteryjne		913
2.1. Krztusiec (koklusz)	Bożena Dubiel, Jacek Wysocki	913
2.2. Tężec	Bartosz Szećka, Jacek Mrukowicz, Robert Flisak	916
2.3. Zatrucie toksyną botulinową (botulizm, zatrucie jadem kiełbasianym)	Piotr Sawiec, Robert Flisak	918
3. Choroby przenoszone przez kleszcze		922
3.1. Borelioza z Lyme	Robert Flisak, Jacek Szechiński, Jacek Mrukowicz	922
3.2. Zapalenie mózgu (środkowoeuropejskie) przenoszone przez kleszcze	Robert Flisak, Jacek Mrukowicz	925
4. Zakażenia ośrodkowego układu nerwowego	Witold Przyjałkowski, Piotr Sawiec, Jacek Mrukowicz	926
4.1. Zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych (ZOMR)		926
4.2. Zapalenie mózgu		933
4.3. Zapalenie rdzenia kręgowego		935
4.4. Zakażenia ograniczone OUN		936
4.4.1. Ropniak podtwardówkowy		936
4.4.2. Ropień mózgu		937
5. Sepsa i wstrząs septyczny	Andrzej Kubler, Roman Jaeschke, Miłosz Janikowski	938
6. Zakażenia związane z cewnikiem donaczyniowym	Tomasz Orzowski, Waleria Hryniewicz, Jacek Mrukowicz	943
7. Postępowanie po ekspozycji na zakażenie wirusowe przenoszone drogą krwi	Jacek Juszczyk, Jacek Mrukowicz	945
8. Immunoprofilaktyka chorób infekcyjnych u dorosłych	Jacek Wysocki, Jacek Mrukowicz	950

Choroby reumatyczne

19 Zaburzenia wodno-elektrolitowe**i kwasowo-zasadowe** red. Franciszek Kokot

1. Zaburzenia gospodarki wodno-elektrolitowej	Franciszek Kokot, Edward Franek, Robert Drabczyk	963
1.1. Stany odwodnienia		963
1.1.1. Odwodnienie izotoniczne		963
1.1.2. Odwodnienie hipertoniczne		964
1.1.3. Odwodnienie hipotoniczne		964
1.2. Stany przewodnienia		965
1.2.1. Przewodnienie izotoniczne		965
1.2.2. Przewodnienie hipertoniczne		965
1.2.3. Przewodnienie hipotoniczne (zatrucie wodne)		965
1.3. Zaburzenia gospodarki sodowej		966
1.3.1. Hiponatremia		966
1.3.2. Hipernatremia		970
1.4. Zaburzenia gospodarki potasowej		972
1.4.1. Hipokaliemia		972

1.4.2. Hiperkaliemia	973
1.5. Zaburzenia gospodarki magnezowej	975
1.5.1. Hipomagnezemia	975
1.5.2. Hipermagnezemia	976
1.6. Zaburzenia gospodarki wapniowej	977
1.6.1. Hipokalcemia	977
1.6.2. Hiperkalcemia	979
1.7. Zaburzenia gospodarki fosforowej	980
1.7.1. Hipofosfatemia	980
1.7.2. Hiperfosfatemia	981
2. Zaburzenia równowagi kwasowo-zasadowej	982
<i>Franciszek Kokot, Edward Franek, Robert Drabczyk</i>	982
2.1. Kwasica nieoddechowa	985
2.2. Kwasica oddechowa	985
2.3. Zasadowica nieoddechowa	986
2.4. Zasadowica oddechowa	986
20 Zatrucia <i>red. Janusz Szajewski</i>	988
1. Zagadnienia ogólne <i>Janusz Szajewski, Miłosz Jankowski</i>	988
1.1. Etiologia najczęstszych objawów w przebiegu ostrych zatruc	988
1.2. Ośrodki ostrych zatruc	990
2. Alkohole <i>Janusz Szajewski, Miłosz Jankowski, Konstanty Szuldrzyński</i>	991
2.1. Alkohol etylowy (etanol)	991
2.2. Alkohol metylowy (metanol)	991
2.3. Glikol etylenowy	992
3. Barbiturany <i>Janusz Szajewski, Miłosz Jankowski, Konstanty Szuldrzyński</i>	993
4. Benzodiazepiny <i>Janusz Szajewski, Miłosz Jankowski, Konstanty Szuldrzyński</i>	994
5. Cyjanki i nityle <i>Janusz Szajewski, Konstanty Szuldrzyński, Miłosz Jankowski</i>	995
6. Glikozydy naparstnicy <i>Janusz Szajewski, Miłosz Jankowski, Konstanty Szuldrzyński</i>	996
7. Grzyby trujące <i>Janusz Szajewski, Miłosz Jankowski, Konstanty Szuldrzyński</i>	997
7.1. Muchomor sromotnikowy	997
7.2. Zasłonak rudy	998
7.3. Piestrzenica kasztanowata	999
8. Narkotyki <i>Janusz Szajewski, Konstanty Szuldrzyński, Miłosz Jankowski</i>	999
8.1. Amfetaminy	999
8.2. Fencyklidyna	1000
8.3. Grzyby halucynogenne (psylocyna i psylocybina)	1001
8.4. Heroina	1001
8.5. Kokaina	1002
8.6. LSD	1003
8.7. Marihuana i haszysz (kanabinoidy)	1003
8.8. Morfina i opium	1004
9. Paracetamol <i>Janusz Szajewski, Miłosz Jankowski</i>	1004
10. Tlenek węgla (czad) <i>Janusz Szajewski, Miłosz Jankowski</i>	1006
11. Zespół antycholinergiczny (ostry) <i>Janusz Szajewski, Miłosz Jankowski, Konstanty Szuldrzyński</i>	1007
12. Zespół cholinergiczny (ostry) <i>Janusz Szajewski, Miłosz Jankowski, Konstanty Szuldrzyński</i>	1008

21	Zaburzenia psychiczne	Andrzej Kokoszka	1009
1.	Ocena stanu psychicznego		1009
2.	Tendencje samobójcze		1010
3.	Zaburzenia depresyjne		1011
4.	Niebezpiecznie zachowujący się pacjent		1015
4.1.	Majaczenie na podłożu somatycznym		1015
4.2.	Niebezpieczne zachowania inne niż majaczenie		1016
5.	Patologiczny lęk i strach		1020
6.	Alkoholowy zespół abstynencyjny		1024
7.	Hospitalizacja psychiatryczna i środki przymusu bezpośredniego		1027
7.1.	Kierowanie pacjenta na konsultację psychiatryczną lub do szpitala psychiatrycznego		1027
7.2.	Stosowanie środków przymusu bezpośredniego		1028
8.	Hospitalizacja psychiatryczna wbrew woli pacjenta		1029
22	Pierwsza pomoc w urazach i innych stanach nagłych	red. Jan Ciećkiewicz	1031
1.	Ogólne zasady udzielania pierwszej pomocy w nagłych wypadkach	Jan Ciećkiewicz	1031
2.	Utrata przytomności		1033
2.1.	Omdlenia i inne krótkotrwałe utraty przytomności	Piotr Kulakowski	1033
2.2.	Śpiączka	Miłosz Jankowski, Konstanty Szułdrzyński, Grażyna Zwolińska	1037
3.	Zadławienie	Jan Ciećkiewicz	1039
4.	Rana i krwotok pourazowy	Jan Ciećkiewicz	1041
5.	Rana drążąca klatki piersiowej	Jan Ciećkiewicz	1042
6.	Złamania kończyn	Jan Ciećkiewicz	1043
7.	Uraz głowy	Jan Ciećkiewicz	1044
8.	Wypadek komunikacyjny (drogowy)	Jan Ciećkiewicz	1047
9.	Pożar	Jan Ciećkiewicz	1048
10.	Wypadek masowy (z dużą liczbą ofiar)	Jan Ciećkiewicz	1049
11.	Przytopienie	Jan Ciećkiewicz	1050
12.	Hipotermia	Janusz Szajewski, Miłosz Jankowski, Jan Ciećkiewicz	1051
13.	Odmrożenie	Jan Ciećkiewicz	1052
14.	Hipertermia	Jan Ciećkiewicz, Janusz Szajewski, Miłosz Jankowski	1053
15.	Oparzenia	Jan Ciećkiewicz	1055
15.1.	Oparzenie skóry		1055
15.2.	Oparzenie dróg oddechowych		1056
15.3.	Oparzenie przełyku		1056
16.	Porażenie prądem elektrycznym	Jan Ciećkiewicz	1057
17.	Ugryzienia i użądlenia		1058
17.1.	Ugryzienie przez psa, kota lub inne zwierzę	Jan Ciećkiewicz	1058
17.2.	Ukąszenie przez żmiję zygzakowatą	Janusz Szajewski	1058
17.3.	Użądlenie przez owady	Marek Jurek	1059
18.	Krwawienie z nosa	Jan Ciećkiewicz	1060
19.	Obrażenia oczu	Arkadiusz Pogrzebieński	1062
19.1.	Ciało obce w oku		1062
19.2.	Oparzenia gałki ocznej		1064

19.3. Urazy zamknięte gałki ocznej (stłuczenia).....	1065
19.4. Erozja (niepełnościenna rana) rogówki.....	1067
19.5. Rana spojówki.....	1067
19.6. Urazy otwarte gałki ocznej.....	1067
19.7. Rany powiek.....	1068
23 Zabiegi diagnostyczne i lecznicze <i>red. Miłosz Jankowski</i>	
1. Wstrzyknięcia leków i innych środków <i>Konstanty Szuldrzyński, Miłosz Jankowski</i>	1069
1.1. Wstrzyknięcia domięśniowe.....	1069
1.2. Wstrzyknięcia podskórne.....	1069
1.3. Wstrzyknięcia dożylnie.....	1070
2. Przygotowanie pola operacyjnego do drobnych zabiegów <i>Konstanty Szuldrzyński, Miłosz Jankowski</i>	1071
3. Znieczulenie miejscowe nasiętkowe <i>Konstanty Szuldrzyński, Miłosz Jankowski</i>	1071
4. Krótkotrwałe dożylnie znieczulenie ogólne <i>Konstanty Szuldrzyński, Miłosz Jankowski</i>	1072
5. Nakłuwanie i cewnikowanie naczyń krwionośnych <i>Konstanty Szuldrzyński, Miłosz Jankowski</i>	1073
5.1. Pobieranie krwi żyłnej obwodowej.....	1073
5.2. Kaniulacja żył obwodowych.....	1074
5.3. Pobieranie krwi do gazometrii.....	1075
5.3.1. Pobieranie krwi tętnicznej.....	1076
5.3.2. Pobieranie arterializowanej krwi włóścinkowej.....	1077
6. Nakłucie jamy opłucnej (torakocenteza) <i>Jerzy Soja, Miłosz Jankowski</i>	1077
7. Nakłucie worka osierdziowego (perikardiocenteza) <i>Witold Tomkowski, Paweł Kuca</i>	1079
8. Nakłucie jamy otrzewnej (paracenteza) <i>Jacek Jaszczuk</i>	1080
9. Nakłucie jamy stawowej (artrocenteza) <i>Irena Zimmerman-Górska, Aleksandra Tuchocka-Kaczmarek</i>	1081
10. Nakłucie lędźwiowe <i>Witold Przyjałkowski, Jacek Mrukowicz</i>	1082
11. Cewnikowanie pęcherza moczowego <i>Konstanty Szuldrzyński, Miłosz Jankowski</i>	1084
12. Wprowadzanie zgłębnika do żołądka <i>Konstanty Szuldrzyński, Miłosz Jankowski</i>	1085
13. Płukanie żołądka <i>Konstanty Szuldrzyński, Miłosz Jankowski</i>	1086
14. Defibrylacja serca <i>Maria Trusz-Głaza, Konstanty Szuldrzyński, Miłosz Jankowski</i>	1087
15. Kardiowersja elektryczna <i>Maria Trusz-Głaza, Konstanty Szuldrzyński, Miłosz Jankowski</i>	1087
16. Przyrządowe udrożnienie dróg oddechowych <i>Konstanty Szuldrzyński, Miłosz Jankowski</i>	1088
16.1. Intubacja dotchawicza.....	1088
16.2. Wprowadzanie rurki ustno-gardłowej.....	1091
16.3. Konikotomia (krikotyroidotomia) przezskórna.....	1091
17. Drenaż ułożeniowy oskrzeli <i>Roman Nowobilski, Miłosz Jankowski</i>	1092
18. Leczenie tlenem <i>Dorota Górecka, Konstanty Szuldrzyński, Miłosz Jankowski</i>	1096
19. Przetaczanie krwi i jej składników oraz produktów kwiopochodnych <i>Magdalena Łętowska, Aleksandra Rosiek</i>	1099
19.1. Krew pełna konserwowana (KPK).....	1102
19.2. Koncentraty krwinek czerwonych.....	1102
19.2.1. Koncentrat krwinek czerwonych (KKCz).....	1102
19.2.2. Ubogoleukocytarny koncentrat krwinek czerwonych (UKKCz).....	1103
19.2.3. Przemycany koncentrat krwinek czerwonych (PKKCz).....	1103

19.3. Koncentraty krwinek płytkowych (KKP).....	1103
19.3.1. KKP otrzymany metodą manualną.....	1103
19.3.2. KKP otrzymany metodą automatycznej aferezy (KKP-Af).....	1103
19.3.3. Ubogoleukocytarny KKP (UKKP).....	1104
19.3.4. Przemycany KKP (PKKP).....	1104
19.3.5. Rekonstruowany (uniwersalny) KKP (RKKP).....	1104
19.4. Koncentrat granulocytarny (KG).....	1104
19.5. Napromieniane składniki krwi.....	1104
19.6. Osocze i białka osocza.....	1105
19.6.1. Osocze świeżo mrożone (FFP).....	1105
19.6.2. Krioprecypitat.....	1105
19.6.3. Albumina.....	1106
19.6.4. Immunoglobuliny.....	1106
20. Biopsja szpiku <i>Andrzej Heilmann, Wanda Knapitska-Połoszcy, Tomasz Sacha</i>	1106
21. Dekontaminacja powierzchni ciała <i>Janusz Szajewski</i>	1110

24 Badania czynnościowe

1. Elektrokardiografia <i>Andrzej Dąbrowski, Wiktoria Leśniak</i>	1111
1.1. Elektrokardiogram standardowy.....	1111
1.2. Elektrokardiograficzna próba wysiłkowa.....	1117
1.3. Elektrokardiogram rejestrowany metodą Holtera.....	1119
2. Pomiar ciśnienia tętniczego <i>Andrzej Januszewicz, Aleksander Prejbiż</i>	1121
2.1. Tradycyjny (kliniczny) pomiar ciśnienia tętniczego.....	1121
2.2. Samodzielne pomiary ciśnienia tętniczego.....	1122
2.3. Automatyczne monitorowanie ciśnienia tętniczego (ABPM).....	1122
3. Pulsoksymetria <i>Mikołaj Janowski</i>	1123
4. Badania czynnościowe układu oddechowego <i>Piotr Boros, Filip Mejza</i>	1123
4.1. Spirometria podstawowa.....	1123
4.2. Spirometryczna próba rozkurczowa.....	1125
4.3. Spirometryczna próba prowokacyjna.....	1125
4.4. Pomiar szczytowego przepływu wydechowego (PEF).....	1126
4.5. Pletyzmografia.....	1127
4.6. Badanie zdolności dyfuzji gazów w płucach (DL_{CO}).....	1127

25 Badania endoskopowe

1. Bronchoskopia <i>Krzysztof Śladek, Mikołaj Janowski</i>	1128
2. Endoskopia przewodu pokarmowego <i>Krzysztof Marlicz, Agnieszka Rogowska</i>	1129
2.1. Panendoskopia górnego odcinka przewodu pokarmowego (ezofagogastroduodenoskopia).....	1129
2.2. Endoskopowa cholangiopankreatografia wsteczna.....	1129
2.3. Endoskopia jelita grubego (rektoskopia, rektosigmoidoskopia, kolonoskopia).....	1130

26 Badania laboratoryjne

1. Badania biochemiczne, hematologiczne i koagulologiczne <i>Bogdan Solnica</i>	1131
2. Badanie ogólne płynu mózgowo-rdzeniowego <i>Witold Przyjałkowski</i>	1148

